

kadernota Wet Maatschappelijke Ondersteuning  
De individuele compensatievoorzieningen WMO  
Gemeente Pekela

mei 2006

## Inleiding

Als de Eerste Kamer instemt met het wetsvoorstel, is de WMO op 1 januari 2007 van kracht. De WMO is een bundeling van de Welzijnswet, de WVG en een deel van de AWBZ. De wet gaat over participeren en meedoen. De wet gaat over alle burgers van de gemeente. Maar wat specifiek over de compensatie die geboden moet worden aan burgers die vanwege een functiebeperking problemen ondervinden om mee te doen.

Voor het brede terrein van de WMO moet om de 4 jaar door de gemeenteraad een WMO-plan worden vastgesteld. Er is nog maar weinig tijd tot 1 januari 2007. Daarom gaat deze nota vooral in op de nieuwe taken voor de gemeente; de huishoudelijke ondersteuning en het lokaal loket. De gedachte is om de ervaringen van 2007 te gebruiken en eind 2007 het WMO-plan voor 4 jaar vast te stellen.

Door de korte invoeringstijd en het strakke tijdsschema van de gemeente Veendam als gevolg daarvan, is veel informatie over middelen indicatief en zijn gegevens over gebruik gebaseerd op 2004. Definitieve informatie over het geld komt met de mei-circulaire. De informatie over gebruik en indicatie komt van het zorgkantoor en is pas beschikbaar in oktober. De nota zal tussentijds zoveel mogelijk worden aangepast. De gemeente acht de nota toch goed bruikbaar om kaders te stellen ten behoeve van de verordening individuele compensatie voorzieningen WMO.

Met het vaststellen van de kadernota individuele compensatie-voorzieningen, bepaalt de gemeenteraad van Veendam de kaders van de individuele compensatie-voorzieningen. De kadernota vormt de basis voor de verordening individuele compensatie-voorzieningen. De kadernota en de verordening worden om die reden tegelijkertijd ter besluitvorming voorgelegd aan de gemeenteraad. De planning is de besluitvorming af te ronden tijdens de raadsvergadering op 10 juli 2006.

Om te zorgen dat de verordening op 1 januari 2007 van kracht is, moet de verordening voor 1 oktober 2006 door de raad worden vastgesteld.

Voor de inbreng van burgers ten behoeve van de kadernota heeft de gemeente een Expertmeeting georganiseerd en gesprekken gevoerd met de adviesraden van de gemeente, mantelzorgers, vrijwilligers, organisaties voor gehandicapten en ouderen, vertegenwoordigers van de turkse gemeenschap in Veendam en de raad van kerken. Verder zijn gesprekken gevoerd met aanbieders van huishoudelijke hulp, de Badde, het CAK, CIZ en het zorgkantoor.

Daarnaast worden alle burgers van Pekela in de gelegenheid gesteld hun inbreng te leveren voor de kadernota en de verordening op grond van de inspraakprocedure van de gemeente Pekela (artikel 11 WMO). De adviezen van de direct belanghebbende burgers of hun vertegenwoordigers, worden door de gemeente actief opgehaald. De burgers met een vraag naar ondersteuning en hun belangenorganisaties in Pekela krijgen de nota en de verordening toegestuurd met het verzoek om de gemeente schriftelijk te adviseren (artikel 12 WMO). Verder worden de adviesraden van de gemeente verzocht het college en de raad te adviseren.

De opbrengst van de inspraak wordt vastgelegd en voor zover het college het eens is met de adviezen verwerkt in de kadernota en de verordening. De kadernota en verordening worden vastgesteld door de raad.

Op basis van de vastgestelde kadernota en verordening kan worden gewerkt aan het op orde krijgen van de uitvoering WMO. Op 1 januari 2007 is Pekela er klaar voor en kan iedere burger die dat nodig heeft gecompenseerd worden op basis van de verordening individuele compensatie-voorzieningen WMO.

Het is van belang dat allen die deze notitie lezen gebruik maken van hetzelfde begrippenkader. Daartoe is een begrippenlijst opgesteld. Deze begrippen worden ook gehanteerd in de verordening. Verder is de nota voorzien van een afkortinglijst.

## Hoofdstuk 1. De WMO in het kort

### Meedoen

Doel van de WMO is dat iedereen kan meedoen in de maatschappij. Gemeenten moeten zorgen voor een samenhangend stelsel van ondersteuning voor burgers die niet in staat zijn om zelf, of met hulp van hun omgeving mee te blijven doen. De gemeenten krijgen voor die verantwoordelijkheid de beschikking over de instrumenten van de WMO.

### Welzijn, WVG en een deel AWBZ

In de WMO worden de WVG, de Welzijnswet, een deel van de AWBZ en een aantal subsidieregelingen opgenomen. De WMO omvat negen prestatievelden waarop de gemeente samenhangend beleid moet ontwikkelen. Dat beleid moet tot stand komen in nauwe samenspraak met de burgers en worden vastgesteld in de raad. De beleidscyclus van ontwikkeling, uitvoering, evaluatie, verantwoording en het vaststellen van nieuw beleid kan maximaal 4 jaar bestrijken. De gemeenteraad moet het beleidsplan WMO iedere 4 jaar vaststellen.

### Prestatievelden

De negen prestatievelden zien er als volgt uit:

1. Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
2. Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden;
3. Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. Het ondersteunen van mantelzorgers, daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers;
5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van burgers met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem;
6. Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer;
7. Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd;
8. Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ);
9. Het bevorderen van verslavingsbeleid.

### Compensatieplicht

Een leidend principe van de WMO is de compensatieplicht voor de gemeente. Die plicht houdt in dat de gemeente burgers die als gevolg van een beperking niet volledig kunnen meedraaien in de samenleving, moet ondersteunen. De compensatie kan vorm krijgen door voorzieningen te treffen die de burger in staat stelt een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal met een vervoermiddel te verplaatsen of mensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

## Hoofdstuk 2. De WMO in Pekela

Pekela voert de WMO al uit

In feite voert de gemeente Pekela de geest van de WMO al uit. De gemeente heeft meedoen immers met stip op 1 staan in tal van visies, nota's en projecten. Telkenmale wordt benadrukt hoe belangrijk de gemeente het vindt dat iedereen mee doet. Voor de uitvoering van die breed gedragen wens van de raad, heeft de gemeente Pekela reeds geruime tijd de beschikking over de Welzijnswet en WVG. Maar ook GOA, WWB, WIN, RMC en bijzondere bijstand staan de gemeente ter beschikking om burgers die problemen ondervinden bij het meedoen te ondersteunen.

De prestatievelden in het kort

Om inzichtelijk te maken wat er allemaal al gedaan wordt in Pekela gaan we alle prestatievelden van de WMO in het kort bij langs.

1. *Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten.*
  - Nota Steunstees in Pekela bevorderen van de dienstverlening en participatie van dorpsbewoners;
  - Gebiedsprogramma Samenwerken aan Sociale duurzaamheid regio Menterwolde, Pekela en Veendam (verder te noemen "Gebiedsprogramma"): ontwikkelen van decentrale dienstverlening voor kwetsbare groepen op basis van integrale aanpak van wonen, welzijn en zorg;
2. *Op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met het opgroeien en ondersteuning van ouders met problemen met opvoeden.*
  - Gebiedsprogramma: Zorgstructuur 0-12 jarigen en Jeugd heeft de toekomst, voorkomen, aanpakken en terugdringen jeugdproblematiek en overlast (jongeren);
  - Gemeentelijk onderwijs achterstanden beleid: vanuit kansenperspectief achterstanden in het primair- en voortgezet onderwijs oppakken (0-23 jarigen);
  - VVE: doorgaande lijn in de zorg realiseren (2-6 jarigen);
  - Jeugd en Veiligheid (12 – 23 jaar): samenwerken van organisaties
  - Nota Lokaal gezondheidsbeleid, 2002-2006: bevorderen gezond gedrag en leefstijl jongeren en ouderen;
  - Provinciaal beleidsplan Wellevend Groningen: preventie, vroegsignalering en sluitende aanpak risicojongeren.
3. *Het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning.*
  - Project "De kunst van het verbinden": realiseren van een lokaal loket;
  - Nota "Steunstees in Pekela": samenwerkingsproject tussen gemeente, de Badde, woningcorporatie Acantus en zorginstellingen Oosterlengte, Meander en Thuiszorg Groningen ten behoeve van het organiseren van een zorgloket op buurtniveau waar burgers terecht kunnen met vragen op het terrein van Wonen, Welzijn en Zorg.
  - Project seniorenvoorlichting: informatie en advies voor 75+-ers.
4. *Het ondersteunen van mantelzorgers, daaronder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen, alsmede het ondersteunen van vrijwilligers.*
  - Steunpunt mantelzorg: het ontwikkelen, realiseren en optimaliseren van een ondersteuningsstructuur voor mantelzorgers;
  - Provinciaal beleidsplan Wellevend Groningen: versterking vrijwilligerswerk;
  - Project Vrijwilligers Service Bureau, versterking vrijwilligerswerk door jongeren;
  - Werken aan wensen: wensen en behoefte van mantelzorgers in beeld brengen.
5. *Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van burgers met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem.*
  - Project Met zorg naar werk: burgers met een verstandelijke handicap toeleiden naar werk;
  - Provinciale regio-visie Zorg in samenhang: samenhang tussen wonen, welzijn en zorg met als uitgangspunt volwaardig burgerschap voor mensen met een beperking.
6. *Het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer.*
  - WVG-verstrekingen: verstrekking van voorzieningen voor wonen, vervoer en rolstoelen.

7. *Het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd.*
  - Provinciaal beleidsplan Wellevend Groningen, deelonderwerp huiselijk geweld: initiërende en ondersteunende rol bij implementatie van het project, eerste hulp bij huiselijk geweld, weerbaarheidsontwikkeling bij kinderen;
  - GGD De vinger op de zere plek: opzetten advies en steunpunt huiselijk geweld, inzet algemeen maatschappelijk werk bij huiselijk geweld, verhoging aangifte bereidheid en ontwikkelen daderaanpak.
8. *Het bevorderen van de openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz).*
  - Provinciaal OGGz-convenant: integrale aanpak Oggz-clienten;
  - Lokaal convenant, integrale lokale aanpak (inclusief lokaal meldpunt overlast);
  - Hulpverlenersnetwerk bijzondere zorg;
  - Samenwerken aan Sociale Duurzaamheid regio Menterwolde, Pekela en Veendam: verder ontwikkeling en uitwerking van het OGGz convenant.
9. *Het bevorderen van verslavingsbeleid.*
  - Nota "Uit de goot": opzet vroegsignaleringsstelsel, voorkomen van huisuitzettingen, gerichte preventie, tweede woonkans monitor en nazorg.

#### Vaststellen WMO-beleidsplan eind 2007

Door de tijdsdruk is de gemeente niet in de gelegenheid de juiste volgorde van zaken te volgen. Het ware immers veel beter te beginnen met het WMO-plan waarin de gemeente uiteenzet hoe zij met behulp van de negen prestatievelden de burgers wil ondersteunen. Nu richten we ons noodgedwongen op een deel van de prestatievelden en op de noodzaak de verordening individuele compensatie voorzieningen WMO voor 1 oktober vast te stellen.

Het jaar 2007 zal een jaar worden van veel ervaring opdoen en aan den lijve ondervinden hoe het is om als gemeente verantwoordelijk te zijn voor de compensatie van burgers die problemen hebben met meedoen aan de samenleving. De vaststelling van het brede 4 jaarlijkse beleidsplan met alle prestatievelden, wordt in verband met de volledigheid van het bestaand beleid en de tijdsdruk waaronder de nieuwe taken moeten worden ingevoerd, uitgesteld tot eind 2007.

#### Aanpassing verordening

Hoewel het niet de bedoeling is om de verordening voor korte tijd vast te stellen (ook voor burgers is dit een onzekere situatie), is het, gegeven de situatie waaronder de invoering moet plaatsvinden en de noodzaak van een goede samenhang tussen het WMO-plan en de verordening, heel voorstelbaar dat ook de verordening zal moeten worden aangepast in het najaar van 2007.

### Hoofdstuk 3. Eerst een aantal belangrijke richtinggevende uitgangspunten op een rij

#### De burger aan het stuur

De WMO is bedoeld om de burger in haar regie over het leven te ondersteunen. De WMO moet zorgen dat de burger het heft in handen kan houden, juist als zich problemen voordoen die meedoen en participeren belemmeren.

De burger staat aan het stuur van haar eigen leven en is verantwoordelijk voor meedoen en participeren in de samenleving. In eerste instantie probeert de burger zelf het probleem op te lossen en maakt daarbij gebruik van haar eigen omgeving en de algemene voorzieningen in de gemeente. Als eigen omgeving en algemene voorzieningen onvoldoende soelaas bieden kan de burger een beroep doen op een individuele voorzieningen. Ook dan blijft de burger verantwoordelijk en is nauw betrokken bij het inzichtelijk maken van de vraag en bij het zoeken naar passende dienstverlening bij de vraag.

#### Eigen verantwoordelijkheid

De gemeente gaat steeds uit van de eigen verantwoordelijkheid van de burger. Juist daarom is het van groot belang de mogelijkheden tot het nemen van de eigen verantwoordelijkheid te ondersteunen. Informatie, vraagverheldering, inzicht in aanbod en duidelijkheid over de positie van de burger ten opzichte van de aanbieder acht de gemeente van belang. De gemeente wil het lokaal loket mede vanuit die gedachte vormgeven.

Verder organiseert de gemeente de WMO dusdanig dat de burger keuzevrijheid heeft voor een passende dienstverlening. De burger is actief bij het bewaken van de kwaliteit van de dienstverlening en heeft ten opzichte van de aanbieder een positie die er toe doet.

Verantwoordelijkheid van de gemeente

Overigens is het goed op deze plek op te merken dat het uitgangspunt verantwoordelijkheid eveneens van toepassing is op de gemeente. Een gemeente die bijvoorbeeld onvoldoende verantwoordelijkheid neemt op het terrein van toegankelijkheid van gebouwen en woningen, zadelde de burger op met problemen die de gemeente had moeten voorkomen. Verantwoordelijkheid in de WMO gaat dus over verantwoordelijkheid van zowel burger als gemeente.

Burgers die zelf niet vragen

Er zijn burgers die zo kwetsbaar zijn dat zij niet of slechts op heel beperkte schaal aanspreekbaar zijn op hun eigen verantwoordelijkheid. In combinatie met isolement en dus geen mensen om je heen die je helpen, zouden deze burgers verstoken blijven van de mogelijkheid hun situatie te verbeteren. Juist deze burger moet bereikt worden met de WMO. De gemeente zal in die situaties niet afwachten tot de burger met een vraag komt, maar de burger behoedzaam en met respect tegemoet treden om af te tasten of de gemeente toch ondersteuning kan bieden.

Vertrouwen

De relatie tussen de burger en de gemeente wordt gekenmerkt door vertrouwen. Veel bureaucratie wordt veroorzaakt door regelgeving ter voorkoming van misbruik. De gemeente wil bij de inrichting van de uitvoering van de WMO uitgaan van wederzijds vertrouwen. Indien er sprake is van een probleem in deze op vertrouwen gebaseerde relatie, worden beide partijen geacht het probleem in eerste instantie in onderling overleg op te lossen.

Zo min mogelijk bureaucratie en juridicering

De uitvoering van de WMO moet worden uitgevoerd met zo min mogelijk bureaucratie en juridicering. Bureaucratie en juridicering werken verlamdend op de burger en de medewerker van de gemeente. Dat is jammer en moet voorkomen worden. Burger en gemeente spelen daarin een rol. Van beide wordt verwacht zich te richten op het resultaat en de beste route daar naar toe. Als die route volloopt met allerlei wegomleggingen en rode stoplichten, moeten burger en gemeente bereid zijn de vraag te stellen: Waar zijn wij nou mee bezig? Komt dit zo wel goed? Door die vraag en het antwoord daarop met elkaar te delen, kunnen we voorkomen dat alles met regels geregeld moet worden.

Het resultaat stuurt

De relatie tussen de burger en de gemeente wordt met name gestuurd door het participatie-resultaat dat bereikt moet worden met de compensatie-voorzieningen van de gemeente. Dat betekent dat een burger die dagelijks een scootmobiel nodig heeft om haar kind naar school te brengen, maar niet naar buiten durft vanwege pleinvrees, niet voldoende geholpen is met de levering van de scootmobiel alleen. Er zal ook aandacht moeten zijn voor het oplossen van de pleinvrees en ook daar wil de gemeente een rol bij spelen.

De andere kant van deze medaille is een burger die wel een beperking heeft, maar geen participatie-resultaat duidelijk kan maken aan de gemeente. In dat geval zal de gemeente aangeven dat er geen compensatie geleverd kan worden. Met andere woorden; een plicht tot compenseren van burgers die voldoen aan een aantal voorwaarden is niet aan de orde onder de WMO. De plicht tot compenseren van de gemeente, is gerelateerd aan de plicht van de burger zich te binden aan het resultaat dat behaald moet worden.

Toezicht op behalen resultaat

Het centraal stellen van het participatieresultaat, vormt tevens het hart van het toezicht van de gemeente. In de relatie tussen burger en de gemeente zal het toezicht niet bestaan uit stelselmatige en administratieve controle, maar door toezicht op het behalen van het resultaat. Dit wordt gerealiseerd door het organiseren van blijvend contact tussen de gemeente en de burger. Dit contact wordt ingebed in het systeem van herindicatie, het casemanagement van de gemeente en het werk van de ouderenadviseurs.

Het primaat van het dorp

De gemeente voert al geruime tijd het primaat van de schaal van het dorp. Dit primaat zal bij uitstek in de uitvoering van de WMO richting geven aan tal van zaken. Een duidelijk voortvloeiende van dit

primaat is het beleid geformuleerd in de nota "Steunsteet in Pekela". Daarin worden een viertal woonzorg-zones geschetst met in iedere zone een Steunsteet. Deze structuur is belangrijk voor de inrichting van het voorzieningen-niveau van de WMO. Ook de individuele compensatie voorzieningen WMO worden binnen de structuur van de Steunsteet zones gepositioneerd. Concrete voorbeelden maken één en ander duidelijker. Zo wordt gerealiseerd dat de burger in ieder Steunsteet gebruik kan maken van INVIS. In de Steunsteet's zal een gevarieerd aanbod zijn van activiteiten, zodat burgers elkaar ontmoeten en sociale verbanden ontstaan en versterkt worden. Daarnaast zullen uitvoerders van diensten hun dienstverlening zoveel mogelijk vanuit een Steunsteet organiseren. Op deze manier wil de gemeente stimuleren dat er op dorpsniveau een "winkelcentrum wonen, welzijn en zorg" dichtbij de burger ontstaat.

Een rustige overgang van AWBZ/WVG naar WMO

De gemeente is van mening dat de overgang zo rustig mogelijk moet verlopen voor de burgers die voor 1 januari 2007 al gebruik maken van AWBZ (functie huishoudelijke verzorging) en WVG. Op grond van het landelijke overgangsprotocol loopt de AWBZ-indicatie van deze burgers maximaal nog een jaar door. De gemeente wil bereiken dat de veranderingen voor deze burgers minimaal zijn gedurende de looptijd van hun indicatie.

Na 1 januari 2008 zijn er geen burgers meer die vallen onder overgangsregels. De WMO is vanaf dat moment van kracht voor alle burgers.

De gemeente is niet voornemens onder de WMO vanaf 1 januari 2007 een geheel andere koers te varen voor de individuele verstrekkingen ten opzichte van het bestaande inzake de WVG en de AWBZ.

Wettelijke verplichtingen en keuzemogelijkheden

Echter wettelijke verplichtingen zoals de compensatieplicht, keuzevrijheid en PGB zijn nieuw en ook van toepassing op de voorzieningen WVG. Deze verplichtingen zullen leiden tot wijzigingen die in de verordening individuele compensatie-voorzieningen WMO worden vastgelegd.

Afstemming tussen buur-gemeenten

Verder zijn de gemeenten Veendam en Pekela voornemens voor de burger één lokaal loket Wonen, Welzijn en Zorg in het BWI in Veendam te realiseren. Burgers ontmoeten en spreken elkaar en wisselen ervaringen uit. Burgers verhuizen. Allemaal redenen om onnodige verschillen te voorkomen. Afstemming van het WMO-beleid en de individuele voorzieningen is aan te raden.

Het beschikbare budget van de burger

De eigen verantwoordelijkheid van de WMO strekt zich ook uit over de mate waarin de burger financieel gezien de verantwoordelijkheid kan nemen voor het oplossen van problemen bij participatie. De WMO geeft aan dat de gemeente rekening mag houden met het inkomen van de burger. Het is niet toegestaan een vermogenstoets in te stellen.

Zo kan een burger wegens beperkingen door ouderdom niet meer in staat zijn de volledige verantwoording voor het huishouden te nemen, maar kan diezelfde burger gezien het inkomen wel de financiële verantwoordelijkheid dragen voor de kosten van de huishoudelijke hulp die geboden wordt. De andere kant van de medaille is de burger die een dusdanig laag inkomen heeft, dat zelfs de laagste eigen bijdrage voor haar een drempel is voor het gebruik maken van de voorziening. De gemeente wil de voorzieningen juist voor de laagste inkomens toegankelijk maken en houden. De gemeente Veendam wil vooralsnog uitgaan van de invulling van de financiële verantwoordelijkheid voor de burger zoals die van toepassing is onder de huidige AWBZ en WVG, maar sluit niet uit dat nader onderzoek en voortschrijdend inzicht zal leiden tot een gesprek met de raad over een andere invulling van de financiële verantwoordelijkheid van de burger in het kader van de uitvoering van de WMO. Aspecten daarbij kunnen zijn: geen eigen bijdrage voor de laagste inkomens; eigen bijdrage oplopend tot 100% kosten voor de burgers met een hoog inkomen; een absolute inkomensgrens inzake de toelating tot de door de gemeente gefinancierde individuele voorzieningen.

## Hoofdstuk 4. Nieuwe taken van de gemeente; prestatieveld 6

### Rustige overgang

In deze nota wordt ingegaan op de nieuwe verantwoordelijkheden van de gemeente. Dat betreft prestatieveld 6 (voorzieningen), de aanscherping van de prestatievelden 4 (mantelzorg en vrijwilligers) en 7 (maatschappelijke opvang en huiselijk geweld). Het prestatieveld 3 (informatie, advies en cliëntenondersteuning), en de overgang van een aantal AWBZ subsidie-regelingen. We beginnen met prestatieveld 6; het verlenen van voorzieningen aan burgers met een beperking of een chronisch psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijk verkeer. Vanuit het algemene kader van deze nota dat de invoering van de WMO zonder grote wijzigingen ten opzichte van het bestaande beleid ingevoerd moet worden, stelt de gemeente zich de volgende kaders voor ter invulling van prestatieveld 6.

### Voor wie zijn de individuele compensatie-voorzieningen bedoeld

De voorzieningen zijn bedoeld voor de burger die ten gevolge van ziekte of gebrek aantoonbare beperkingen ondervindt bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van het voeren van het huishouden, bij het normale gebruik van de woning, bij het verplaatsen in en om de woning, bij het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel of bij het ontmoeten van medeburgers en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden.

### Welke individuele compensatie-voorzieningen zijn mogelijk

We gaan weer even terug naar de onderdelen waarop de gemeentelijke compensatieplicht van toepassing is. De compensatie kan vorm krijgen door voorzieningen te treffen die de burger in staat stelt een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal met een vervoermiddel te verplaatsen of mensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan.

In verband met het uitgangspunt geen grote wijzigingen door te voeren is de gemeente van mening dat de voorzieningen zoals die nu geregeld zijn onder de AWBZ en WVG voortgezet moeten worden. Dat betekent huishoudelijke ondersteuning voor het voeren van een huishouding, en vervoers- en woonvoorzieningen voor het normale gebruik van de woning, het verplaatsen in en om de woning en het lokaal verplaatsen.

Voor het ontmoeten van medeburgers en het aangaan van sociale verbanden ziet de gemeente compensatie-mogelijkheden met behulp van de algemene voorzieningen van de WMO. Met name de prestatievelden 1. Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten en 5. Het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijk verkeer en het bevorderen van het zelfstandig functioneren van burgers met een beperking of een chronisch psychisch probleem of een psychosociaal probleem, zijn geschikt.

### Keuzevrijheid

Keuzevrijheid, een financiële tegemoetkoming en PGB passen bij het faciliteren van het maatwerk voor de burger en de gemeente werkt graag mee aan deze verplichtingen van de WMO.

Met betrekking tot de keuzevrijheid voor een aanbieder van ondersteuning in natura, wil de gemeente Veendam bewerkstelligen dat de burgers de aanbieder die zij onder de AWBZ hebben kunnen houden. Aangezien dit om een tiental aanbieders gaat, is ook voor de burger die na 1 januari 2007 een beroep doet op huishoudelijke ondersteuning in natura voldoende keuzevrijheid gewaarborgd.

### PGB

Bij een PGB wordt het geld rechtstreeks aan de burger gegeven, na aftrek van de eigen bijdrage. De PGB-houder zoekt zelf naar een instelling of particulier die de ondersteuning of het product kan leveren. De PGB-houder is zelf verantwoordelijk voor het afsluiten van contracten en het uitbetalen van degene die de zorg levert. Er ontstaat een werkgever-werknemer relatie met de bijbehorende verplichtingen en administratie. Door de ruime keuze bij de ondersteuning in natura realiseert de gemeente een situatie waarbij de burger echt kan kiezen tussen ondersteuning in natura of een PGB. Door een goede indicatie, wordt alleen gecompenseerd als een burger de voorziening echt nodig heeft om te participeren. Dit leidt tot een goed gebruik van de PGB's en voorkomt misbruik. Toezicht op het gebruik van een PGB organiseert de gemeente door onderzoek bij twijfel van het juiste gebruik. In Pekela waren in 2004 121 burgers met een PGB huishoudelijke verzorging (20% van het totale aantal burgers die huishoudelijke zorg ontvingen).

PGB, uitvoering voor een deel uitbesteden aan derde

In verband met de zeer specifieke en tegelijkertijd brede (werkgever-werknemer relatie) deskundigheid die nodig is om de PGB-houder goed te ondersteunen, wordt het beheer van de PGB's en de ondersteuning van de PGB-houder uitbesteed aan een derde. De gemeente zoekt voor de aanbesteding van deze dienst samenwerking met andere Groningse gemeenten. Voor alle duidelijkheid; de gemeente indiceert het PGB zelf.

PGB in balans met bruikleen WVG

De PGB is ook van toepassing op de WVG. Er zijn nog wel wat aandachtspunten waar de gemeente een oplossing voor moet vinden. Zo werkt de gemeente momenteel met het bruikleen principe. Op die manier kunnen veel burgers gebruik maken van een voorraad producten. Bij een PGB wordt de burger eigenaar en zal het product naar verwachting niet meer in roulatie komen voor een andere burger. Voor de gemeente en dus voor het voorzieningen-niveau, heeft dat consequenties. Uitgezocht moet worden of er een constructie mogelijk is, waarbij recht wordt gedaan aan de keuze voor een PGB en aan de balans tussen investering en opbrengst.

PGB in balans met collectieven

Zoals gezegd staat de gemeente achter het bevorderen van de keuzevrijheid van de burger. Het helpt de burger tot maatwerk te komen. Het maatwerk voor de burger kan gevolgen hebben voor het volume van de aanbesteding van de gemeente voor het inkopen van diensten. Indien dat leidt tot een financieel knelpunt, zal de raad geïnformeerd worden en moeten er mogelijk keuzes gemaakt worden die ten koste gaan van de mogelijkheden voor maatwerk compensatie. Zo heeft de VNG bij de Eerste Kamer gevraagd aandacht gevraagd voor de spanning tussen PGB en het collectief vervoer. Tijdens het schrijven van deze nota is duidelijk geworden dat het collectief vervoer preferent is boven de keuze voor een PGB.

Financiële tegemoetkoming

Bij de financiële tegemoetkoming moet gedacht worden aan situaties waarbij de burger bijvoorbeeld een indicatie krijgt voor een scootmobiel, maar met een 45-km auto haar participatie-probleem nog beter gecompenseerd acht. In dat geval kan de gemeente haar een financiële tegemoetkoming geven ter omvang van de indicatie scootmobiel met aftrek van de eigen bijdrage. Het bedrag wordt overgemaakt, na overlegging van de factuur van aankoop van in dit geval een 45-km auto.

Voor burgers die dat willen is maatwerk buiten de bekende voorzieningen mogelijk

Met het aanbod van vaste en bekende voorzieningen wil de gemeente vooral tegemoet komen aan de burgers die baat hebben bij continuïteit en duidelijkheid. Daarnaast wil de gemeente ook ruimte bieden aan burgers die aantoonbare participatie-problemen hebben, maar zich niet herkennen in de traditionele individuele compensatie-voorzieningen zoals huishoudelijke hulp of scootmobielen. Deze burgers kunnen zich met hun vraag richten tot de gemeente en de gemeente wil in overleg met deze burgers graag binnen de financiële bandbreedte van de traditionele voorzieningen maatwerk tot stand brengen.

Hoe regelt de gemeente de toegang tot de voorzieningen

De gemeente is niet verplicht te indiceren. De WMO kent ook voorzieningen waarvoor de burger geen indicatie nodig heeft. Denk daarbij aan het algemeen maatschappelijk werk. Weer andere voorzieningen kennen een lichte toets, omdat een zekere mate van sturing relevant is gezien het type voorziening. Daarbij kan gedacht worden aan de klussendienst. Het is niet logisch dat het gras gemaaid wordt voor een burger die dat zelf heel goed kan.

Voor de individuele compensatie voorzieningen WMO wil de gemeente wel gebruik van indiceren. Met de uitvoering van de voorzieningen zijn veel kosten gemoeid en de voorzieningen moeten gebruikt worden door burgers die het nodig hebben om te kunnen participeren.

Aansluiting bij bestaande indicatie

Op 1 januari 2007 wordt aangesloten bij het staand beleid en uitvoering indicatie WVG uitgevoerd door de samenwerkingsdienst SZW Pekela Veendam en het staand beleid en uitvoeringsvoorschriften indicatie AWBZ (functie Huishoudelijke Zorg) door het CIZ vestiging Pekela.

Dat geeft helderheid en zekerheid naar burgers.

De gemeente indiceert zelf

De uitvoering van de indicaties neemt de gemeente zelf ter hand. Voor de WVG doet zij dit al. De medewerkers WVG zullen worden bijgeschoold, zodat zij op kwalitatief goede wijze het totale pakket aan individuele compensatie-voorzieningen WMO kunnen indiceren. Bij complexe hulpvragen wordt gebruik gemaakt van adviezen van derden. Een kwalitatieve indicatie komt tot stand als burger en gemeente gezamenlijk het participatie-resultaat en de compensatie die nodig is voor het resultaat bepalen. Een kwalitatieve indicatie bevordert een goed gebruik van voorzieningen en voorkomt misbruik. Investeren in een kwalitatieve indicatie is een investering die loont door de opbrengst. Huisbezoek en indien nodig een advies van derden passen ook bij een kwalitatieve indicatie.

Snel en effectief

De kwalitatieve indicatie staat een snelle en effectieve indicatie niet in de weg. In veel gevallen is er sprake van standaard problematiek die met een standaard oplossing prima afgehandeld kan worden. De gemeente maakt daarbij gebruik van het door het CIZ ontwikkelde instrumentarium. Nog verder doorontwikkeld, wil de gemeente toe naar een situatie waarbij de burger de indicatie zelf voor een groot deel kan voorbereiden. De gemeente neemt het indicatie-besluit. Ook de voortgang die onder de WVG is geboekt bij het regelen van bijvoorbeeld kleine aanpassingen in het huis, wordt verder uitgebouwd onder de WMO.

Integraal

De gemeente wil integraal indiceren. Dat wil zeggen dat de burger die een participatievraag neerlegt met een omvang anders, of groter dan de reikwijdte van de WMO, door de gemeente ondersteund wordt vanuit alle mogelijkheden die de gemeente heeft. Zo kan een burger in haar participeren belemmerd worden door haar handicap, maar ook vanwege het feit dat ze analfabeet is. De gemeente heeft naast de voorzieningen WMO, ook de beschikking over educatieve voorzieningen. Door een integrale indicatie wordt bevordert dat de burger beter door de gemeente wordt ondersteund in haar verantwoordelijkheid voor meedoen aan het maatschappelijk leven.

Hoe wordt de toegang geregeld bij crisis-situaties

Voor de burger die per direct gebruik moet kunnen maken van een individuele compensatie voorziening huishoudelijke ondersteuning, sluit de gemeente een contract af met een aantal aanbieders die de benodigde voorziening met spoed en voorrang kunnen regelen. De voorziening kan telefonisch geregeld worden en indicatie zal achteraf plaatsvinden.

De eigen bijdrage

De gemeente is niet verplicht een eigen bijdrage te heffen. Maar als de gemeente het niet doet, mist zij een belangrijk deel van de inkomsten om de WMO te betalen. Het rijk gaat er namelijk van uit dat de gemeente wel een eigen bijdrage int. Het rijk trekt het bedrag dat met de eigen bijdrage is gemoeid af van het budget dat in het gemeentefonds wordt gestort. Bovendien hebben veel burgers straks een combinatie van AWBZ en WMO. Het is de vraag wat het rijk doet met de eigen bijdrage als de gemeente die niet int. Kortom in dit stadium is het niet verstandig de eigen bijdrage af te schaffen. Met het oog op de continuïteit voor de burger, zal de huidige eigen bijdrage regeling zoals van toepassing onder de AWBZ en de WVG op 1 januari 2007 worden gehandhaafd.

Het CAK int de eigen bijdrage

Veel burgers maken gebruik van een combinatie van voorzieningen AWBZ en WMO. In die gevallen wordt de eigen bijdrage van de AWBZ en de WMO op elkaar afgestemd. De burger betaalt nooit meer dan de maximum eigen bijdrage. In de WMO is de verplichting vastgelegd dat de gemeenten voor het innen van de eigen bijdrage gebruik maken van het CAK. De verplichtingen van de gemeente worden geregeld in een AMvB.

De eigen bijdrage verzekerd bij Garant Noord

Veel burgers met een laag inkomen hebben een zorgverzekering bij Garant Noord van Menzis. In dit pakket is ook de eigen bijdrage verzekerd die in rekening wordt gebracht door het CAK. De gemeente ziet deze verzekering in het kader van de bijzondere bijstand als een voorliggende voorziening. Dat betekent dat een burger die zich gezien haar inkomen zou kunnen verzekeren (115% bijstandsnorm) bij Garant Noord, éénmalig op jaarbasis de eigen bijdrage vergoed kan krijgen via de bijzondere bijstand. Daarna niet meer, omdat zij gebruik kan maken van de voorliggende voorziening (Garant Noord). De gemeente spant zich in de betrokken burgers te informeren over de verzekering en mogelijke misverstanden over de inhoud van het pakket weg te nemen.

#### De indicatie-beschikking

De indicatie-beschikking individuele compensatie voorzieningen WMO moet de burger duidelijk maken welke voorziening toegekend is en voor hoe lang. Bovendien moet de gemeente in de beschikking motiveren hoe de toegekende voorziening het participatieprobleem van de burger in voldoende mate oplost. Gezien de kwalitatieve indicatie, waarbij burger en gemeente in nauw overleg met elkaar het te behalen resultaat en voorziening bij elkaar brengen, zal de motivering in de beschikking geen problemen opleveren.

#### Als de burger het niet eens is met de beschikking

Ondanks de kwalitatieve indicatie, kan het voorkomen dat de beschikking van een andere inhoud is dan de burger had gedacht. De gemeente wil stimuleren dat gemeente en burger in zo'n situatie zo spoedig mogelijk in overleg treden met elkaar om eruit te komen. De gemeente zal in de beschikking wijzen op deze mogelijkheid en naam en telefoonnummer van de betrokken gemeentelijke medewerker opnemen.

Op de beschikking is de Awb van toepassing. De Awb geeft de burger de mogelijkheid tot bezwaar en beroep. De bestaande algemene bezwarencommissie van de gemeente Veendam behandelt nu al de bezwaren WVG. Deze commissie zal vanaf 1 januari 2007 de bezwaren op de beschikkingen individuele compensatie voorzieningen WMO behandelen.

#### Als de burger niet tevreden is met de dienstverlening van de gemeente

Ondanks de aandacht die de gemeente zal schenken aan een goede dienstverlening door de gemeentelijke medewerker die betrokken is bij de uitvoering van de WMO, kan het voorkomen dat een burger niet tevreden is. In dat geval wordt van de burger verwacht dit in eerste instantie te bespreken met de betrokken medewerker. Als een gesprek met de medewerker onvoldoende resultaat oplevert, kan de burger gebruik maken van de klachtenregeling van de gemeente Veendam. Mocht ook gebruikmaking van deze regeling niet bevredigend zijn, dan kan de burger gebruik maken van het feit dat de gemeente is aangesloten bij de Nationale Ombudsman. Op die manier heeft de gemeente Veendam invulling gegeven aan de per 1 januari verplicht zijnde instelling van een ombudscommissie.

#### Als de burger niet tevreden is met de dienstverlening van een door de gemeente gecontracteerde uitvoerder

De gemeente regelt in haar contracten met uitvoerders, dat zij beschikken over een klachtenregeling. Van de burger met een klacht, wordt verwacht dat zij gebruik maakt van de klachtenregeling. Door de ruime keuzevrijheid tussen aanbieders van ondersteuning in natura, kan de burger ook besluiten geen gebruik meer te willen maken van de aanbieder en over te stappen naar een andere aanbieder. De gemeente zal in haar aanbesteding aandacht besteden aan het feit dat de burger snel en makkelijk moet kunnen wisselen van aanbieder.

Verder zal de gemeente in haar contractbeheer aandacht besteden aan het gebruik van de klachtenregeling van de uitvoerder. Een relatief veelvuldig gebruik van de klachtenregeling kan wijzen op een structureel probleem, dat tijdens contractbesprekingen tussen gemeente en uitvoerder aan de orde moet worden gesteld.

#### Hoe tevreden is de burger

De gemeente is verplicht jaarlijks de tevredenheid van burgers over de uitvoering van de WMO te meten. In overleg met de burgers die gebruik maken van de voorzieningen, moet een methode worden gekozen die voor de jaarlijkse meting gebruikt zal worden. Het Ministerie van VWS komt met een voorbeeld Klant Tevredenheids Onderzoek waarvan gebruik gemaakt zal worden.

#### De waarborging van kwaliteit

In de WMO is geregeld dat iedere leverancier van huishoudelijke ondersteuning onder de Kwaliteitswet zorginstellingen valt. De gemeente zal deze eis doorvertalen in het eisenpakket voor de aanbesteding van huishoudelijke ondersteuning.

#### Het inkopen van huishoudelijke ondersteuning

De gemeente wil graag meewerken aan ruime keuzemogelijkheden voor de burger. Uitgaande van de inschatting dat de burger tevreden is met de huidige aanbieder, wil de gemeente realiseren dat de burgers dezelfde uitvoerder huishoudelijke ondersteuning kunnen houden, na overgang naar de WMO. Dat biedt zekerheid aan de burger die al gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning onder de AWBZ en een ruime keuze voor de burgers die na 1 januari 2007 gebruik gaan maken van een voorziening huishoudelijke ondersteuning in natura (in 2005 zijn 4 aanbieders actief in Pekela).

De gemeente zal in het aankooptraject samenwerken met de gemeente Veendam. Daarmee kopen we in binnen de kaders van het Inkoop- en aanbestedingsbeleid Gemeente Veendam 2003. Daarnaast zal de gemeente via haar eisenpakket regelen dat:

- de gemeente een marktconforme prijs betaalt;
- de aanbieder verplicht is alle burgers te bedienen (ook de burger die in het buitengebied woont);
- de burger makkelijk van aanbieder kan wisselen;
- de aanbieder voldoet aan alle wettelijke verplichtingen;
- de aanbieder een klachtenregeling heeft;
- meewerkt aan het gemeentelijk beleid op het terrein van wonen, welzijn en zorg;
- meewerkt aan het reïntegratiebeleid van de gemeente.

## Hoofdstuk 5. De overgang van AWBZ/WVG naar WMO

Veel burgers in Pekela maken op 31 december 2006 gebruik van huishoudelijke ondersteuning en voorzieningen WVG. Deze burgers krijgen te maken met een overgang van bestaand beleid en uitvoering naar nieuw beleid en uitvoering. De gemeente wil zorgen voor een zo rustig mogelijke overgang van oud naar nieuw. Rust wordt gerealiseerd door te voorkomen dat de overgang gepaard gaat met veel wijzigingen. Daar waar mogelijk wil de gemeente realiseren dat er voor de betrokken burgers zo weinig mogelijk veranderd. Daarnaast zorgt de gemeente voor duidelijke informatie voor de betrokken burgers.

### Van WVG naar WMO

In Pekela hebben burgers een voorziening gebaseerd op de verordening WVG van de gemeente Pekela. De verordening WVG vervalt met ingang van 1 januari 2007 en wordt vanaf dat moment vervangen door de verordening individuele compensatie voorzieningen WMO. De gemeente zet in het voorjaar 2007 alle lopende WVG-beschikkingen op administratieve wijze over naar de WMO-beschikking gestoeld op de WMO-verordening. De nieuwe beschikking zal dezelfde inhoud hebben als de oude WVG-beschikking. De burger heeft geen mogelijkheid bezwaar te maken. De inhoud blijft immers gelijk.

De gemeente houdt de beschikking en de motivatie kort en formeel van inhoud. Bij de beschikking zal de gemeente echter een duidelijke uitleg geven over de overgang van oud naar nieuw. Daarnaast zal in de bijlage bij de beschikking worden aangegeven dat de burger kan bellen met een daartoe opengestelde telefonische helpdesk. Bovendien wordt in de bijlage aangegeven dat de burger gebruik kan maken van het spreekuur "Van WVG naar WMO" in de Steunsteet.

### Van AWBZ in natura naar WMO

In Pekela hebben ongeveer 612 (cijfer 2004) burgers huishoudelijke verzorging gebaseerd op een indicatie voor de functie huishoudelijke verzorging AWBZ. De functie huishoudelijke verzorging AWBZ vervalt en wordt met ingang van 1 januari 2007 overgeheveld naar prestatieveld 6 (voorzieningen) van de WMO. De gemeente Pekela regelt de toegang tot de voorziening huishoudelijke ondersteuning WMO middels indicatie op basis van de verordening individuele compensatie voorzieningen WMO van de gemeente Pekela.

De indicatie AWBZ huishoudelijke verzorging van burgers die op 31 december 2006 een geldige indicatie hebben, blijft maximaal nog een jaar van kracht na inwerkingtreding van de WMO.

De gemeente zet in het voorjaar 2007 alle lopende AWBZ-indicaties huishoudelijke verzorging om naar een indicatie huishoudelijke ondersteuning WMO. Zij doet dat in de vorm van een indicatie-beschikking gestoeld op de verordening individuele compensatie-voorzieningen WMO van de gemeente Veendam. De indicatie-beschikking zal dezelfde inhoud en looptijd hebben als de indicatie AWBZ. De burger heeft geen mogelijkheid bezwaar te maken. De inhoud blijft immers gelijk.

De gemeente houdt de beschikking en de motivatie kort en formeel van inhoud. Bij de beschikking zal de gemeente echter een duidelijke uitleg geven over de overgang van oud naar nieuw. Daarnaast zal in de bijlage bij de beschikking worden aangegeven dat de burger kan bellen met een daartoe opengestelde telefonische helpdesk. Bovendien wordt in de bijlage aangegeven dat de burger gebruik kan maken van het spreekuur "Van AWBZ in natura naar WMO" in de Steunsteet.

Als een deel van de voorzieningen onder de AWBZ blijft

Veel burgers hebben voor meerdere functies een AWBZ-indicatie (bijvoorbeeld ook voor begeleiding). De indicatie AWBZ voor de andere functies, blijft een indicatie onder de AWBZ. Deze indicatie valt buiten de WMO en verandert niet door de invoering van de WMO. De gemeente zal de integraliteit

tussen AWBZ en WMO bewaken, onduidelijkheden voorkomen en afstemmen met het CIZ en het zorgkantoor.

Van AWBZ in de vorm van PGB naar WMO

Met betrekking tot de burgers die op 31 december een indicatie AWBZ huishoudelijke verzorging hebben en deze effectueren in de vorm van een PGB, gelden bovenstaande situaties. De Regeling subsidies AWBZ blijft van toepassing op de PGB-houders die vallen onder het overgangsprotocol. Daarom zal het beheer van de bestaande PGB-houders, in ieder geval tot 1 januari 2008 aan het zorgkantoor Menzis worden uitbesteed.

Bij tussentijdse wijzigingen in de situatie

De gemeente wil regelen dat burgers die al geïndiceerd zijn voor AWBZ of WVG, of voor een combinatie van beide, zo weinig mogelijk geconfronteerd worden met wijzigingen vanwege de overgang van oud naar nieuw. Iets anders is natuurlijk een wijziging die zich voordoet in de situatie van de burger waardoor de indicatie aangepast moet worden aan de nieuwe omstandigheden van de burger. De aanpassing van de indicatie gebeurt vanaf 1 januari door de gemeente.

Volledig onder de WMO

Als de looptijd van de beschikking WMO met een inhoud en looptijd gebaseerd op de oude situatie onder AWBZ/WVG eindigt, ontstaat een nieuwe situatie. De burger zal dan een nieuwe aanvraag op basis van de nieuwe verordening WMO moeten doen. Aangezien de inhoud van de WMO-voorzieningen voorsnog zoveel mogelijk gelijk blijven aan die van de AWBZ/WVG, zal de burger naar het zich laat aanzien niet voor grote verrassingen komen te staan.

De gemeente zal de burger drie maanden voor afloop van de beschikking op de hoogte stellen van de datum waarop de beschikking afloopt. De gemeente geeft tevens aan welke compensatie mogelijkheden de WMO kent en hoe de burger een aanvraag voor een voorziening WMO kan indienen.

De eigen bijdrage

De gemeente Pekela int eigen bijdrages. Bij de omzetting van AWBZ/WVG naar WMO blijft de omvang van de eigen bijdrage van kracht zoals onder de AWBZ en WVG. De burger is vanaf 1 januari 2007 de eigen bijdrage verschuldigd aan het college van burgemeester en wethouders. De inning van de eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK. Een bekende instantie voor de burgers die al gebruik maakten van de AWBZ. In een AMvB regelt het rijk de kaders voor het innen van een eigen bijdrage.

Afstemming tussen gemeente en zorgkantoor

Het rijk heeft geregeld dat de verantwoordelijkheid voor het informeren van burgers die onder het overgangsrecht vallen, bij het zorgkantoor ligt. In dat kader ontvangen de burgers rond 1 oktober 2006 en brief van het zorgkantoor. De gemeente en het zorgkantoor stemmen de informatie die burgers ontvangen op elkaar af.

## Hoofdstuk 6. Nieuwe taken van de gemeente; prestatieveld 3 informatie, advies en cliëntondersteuning

Lokaal loket Wonen, Welzijn, Zorg

Prestatieveld 3 van de WMO regelt dat de gemeente zorg draagt voor informatie en advies op het terrein van wonen, welzijn en zorg. De WMO regelt niet hoe de gemeente dat moet doen. Het begrip lokaal loket heeft inmiddels al ruim zijn intrede gedaan. In Pekela zijn we ook al aan die term gewend en in deze kadernota spreken we dan ook over het lokaal loket Wonen, Welzijn en Zorg (verder het lokaal loket WWZ). In Pekela zijn we van mening dat zo'n loket een fysieke vorm moet krijgen. De burger moet ergens heen kunnen gaan en zij moet daar echte mensen treffen, met wie je kunt praten. Dat wil niet zeggen dat internet en telefonie worden vergeten, maar de basis van het loket is fysiek. Het fysieke loket zal worden gerealiseerd in het BWI, het nieuwe bedrijfsverzamelgebouw vlakbij de Sorghvliethal, waar de gemeente samen met het CWI een groot aantal diensten zal aanbieden aan burgers. Diensten op het terrein van wonen, welzijn, zorg, werk en inkomen.

Hoe zorgen we dat de burger weet dat zij bij het loket terecht kan voor zaken op het terrein van wonen, welzijn en zorg

In het communicatieplan WMO van de gemeente wordt aandacht geschonken aan het bekend maken van het lokaal loket WWZ. Daarnaast zal in het communicatieplan aangegeven worden hoe op meer structurele basis bekendheid wordt gegeven aan het bestaan van het loket. De burger moet steeds weer de kans krijgen kennis te nemen van de diensten het loket. Veel burgers zijn immers pas op zoek naar een dergelijke voorziening als een gezinslid ziek wordt of de ouders hulp nodig hebben.

Wat kan de burger halen

De burger kan in het lokaal loket Wonen, welzijn en zorg, terecht voor de volgende diensten op het terrein van wonen, welzijn en zorg:

- Advies en informatie en de juiste doorverwijzing op het terrein van wonen, welzijn en zorg;
- Antwoorden op alle vragen op het terrein van wonen, welzijn en zorg;
- De toegang tot de individuele compensatie-voorzieningen WMO;
- De toegang tot de voorzieningen AWBZ (het CIZ wordt voor afstemming met de WMO in het lokaal loket van de gemeente gepositioneerd)
- De toegang tot de gehandicaptenparkeerkaarten;
- De toegang tot de bijzondere bijstand;
- Toegang tot INVIS, indien gewenst met begeleiding.

Dienstverlenende attitude

De burger kan in het loket met verschillende medewerkers te maken krijgen. Alle medewerkers die werkzaam zijn in het loket, zullen in ieder geval moeten beschikken over dienstverlenende competenties. Burgers mogen dat altijd van de gemeente verwachten. Burgers met een vraag op het terrein van welzijn en zorg des te meer.

Afstemming met de Steunstees

De gemeente Pekela vormt samen met Veendam één lokaal loket wonen, welzijn en zorg, zodat kwaliteit en financiering gewaarborgd kan worden. Vanuit het lokaal loket wordt afgestemd met de Steunstees. Vooralnog is toegang tot INVIS, indien gewenst met begeleiding, ook in de Steunstees gerealiseerd.

Tot opening BWI lokaal loket WWZ in Wildervank

De opening van het BWI zal in het voorjaar van 2007 plaatsvinden. Tot die tijd is het lokaal loket WWZ van de gemeente Veendam/Pekela gevestigd in de Sociale Dienst te Wildervank.

Clientondersteuning

In het lokaal loket wordt de burger zo goed als mogelijk ondersteund door de medewerker van het loket. Als de burger behoefte heeft aan meer ondersteuning, kan de medewerker van het loket de burger wijzen op verschillende organisaties die de burger verder kunnen ondersteunen. Zo kan gedacht worden aan de organisatie MEE, Per Saldo, ouderenbonden en gehandicaptenorganisaties.

Hoofdstuk 7. Nieuwe taken van de gemeente; prestatieveld 4 ondersteuning mantelzorg en vrijwilligerswerk

Onder de welzijnswet heeft de gemeente al beleid en uitvoering mantelzorg gerealiseerd. Zo is er in Pekela het steunpunt Mantelzorg. In de WMO is het prestatieveld aangescherpt en krijgt een nadere uitleg: "het ondersteunen van mantelzorgers daar onder begrepen steun bij het vinden van adequate oplossingen indien zij hun taken tijdelijk niet kunnen waarnemen". De gemeente wil aan deze aanscherping vorm geven door het versterken van de positie van individuele mantelzorgers. Zij wil dit doen door het vaststellen van een verordening individuele compensatie voorzieningen WMO, die met name bruikbaar is voor maatwerk bij een indicatie van een burger die verzorgd wordt door een mantelzorger. De basis voor het maatwerk van de indicatie is het uitgangspunt dat de mantelzorger mee moet kunnen blijven doen en niet volledig in beslag wordt genomen door de mantelzorg. Respijtzorg is een van de onderdelen die in de indicatie meegenomen moeten kunnen worden. De gemeente versterkt de ondersteuningsstructuur mantelzorg en vrijwillige thuishulp in Pekela door samenvoeging van het steunpunt mantelzorg en het steunpunt vrijwilligers. Bij de besteding van middelen wordt zoveel mogelijk omgezet in voorzieningen die direct ten goede komen aan de mantelzorger of vrijwilliger. Besteding aan versterking van de structuur is ondergeschikt aan dit uitgangspunt.

In het nog vast te stellen beleidsplan WMO zullen de uitkomsten van een provinciale pilot Mantelzorg en vrijwilligers een plek krijgen.

## Hoofdstuk 8. Nieuwe taken van de gemeente; prestatieveld 7 maatschappelijke opvang

Onder de welzijnswet heeft de gemeente al beleid en uitvoering maatschappelijke opvang gerealiseerd. In de WMO is het prestatieveld aangescherpt en krijgt een nadere uitleg: "en het voeren van beleid ter bestrijding van geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd". De gemeente neemt de aanscherping van dit prestatieveld mee in haar beleidsplan WMO, dat naar alle waarschijnlijkheid eind 2007 zal worden vastgesteld.

## Hoofdstuk 9. Nieuwe taken van de gemeente; subsidieregelingen

Op 1 januari 2007 komen 4 AWBZ-subsidieregelingen over naar de WMO. Het betreft Diensten bij wonen met zorg, Zorgvernieuwingprojecten GGZ, Coördinatie vrijwillige thuiszorg en mantelzorg en Aanpassing bestaande ADL-clusters. De subsidies GGZ en ADL-clusters worden overgeheveld naar centrumgemeenten. In ons geval is dat de gemeente Groningen. Het is aan Pekela om afspraken te maken met Groningen. Dit moet meegenomen worden in het beleidsplan WMO.

De subsidieregeling Cvtm wordt verdeeld over gemeentes met een steunpunt mantelzorg. De gemeente Pekela zal dus middelen ontvangen en deze inzetten ten behoeve van het prestatieveld mantelzorg en vrijwilligerswerk.

De subsidie Diensten bij wonen met zorg wordt verdeeld over alle gemeenten. De subsidie komt zonder vooraf gestelde verplichtingen over naar de gemeente. De gemeente acht zich vrij in het besteden van de subsidie Diensten Wonen met zorg. Het is niet bekend hoeveel geld de gemeente zal ontvangen. De verwachting is dat de mei-circulaire 2006 meer duidelijk zal maken. De besteding van de subsidie Diensten wonen met zorg, wordt meegenomen in het beleidsplan WMO.

## Hoofdstuk 10. Participatie door burgers bij de beleidsvorming

De WMO gaat over participeren en meedoen. Natuurlijk begint dat al bij het maken van het beleid. In de artikelen 11 en 12 van de WMO is één en ander geregeld. In Pekela doen we dat op de volgende manier.

### Expertmeeting

Op 13 december 2005 is er een expertmeeting WMO georganiseerd door de gemeente. Iedereen die op één of andere wijze met de WMO te maken heeft of zou kunnen krijgen, is uitgenodigd. Tal van burgers, waaronder burgers die gebruik maken van zorg, en instellingen zijn op de uitnodiging ingegaan. Op informele en open wijze is gesproken over een aantal thema's. De belangrijkste opbrengst:

- Politiek moet goed naar de burger luisteren en niet met kant-en-klare oplossingen komen
- Er moet een goede samenwerking komen tussen alle organisaties op het terrein van wonen, welzijn en zorg
- Goede communicatie met de burger, niet alleen schriftelijk
- Onderzoek wat de burger wil en lever zorg op maat
- Gebruik WVG-platform en Seniorenraad voor informatie en overleg
- Maak de Steuntee's steviger als voorziening in het dorp
- Maak er geen papier-winkel van

De uitkomsten zijn meegenomen in deze Kadernota.

### Inspraak

Vervolgens worden de concept kadernota en de concept verordening 6 weken voor inspraak vrijgegeven op grond van een door het college vastgelegde inspraakprocedure. Tevens worden de concept nota en de concept verordening voor advies voorgelegd aan een door het college vastgestelde lijst van burgers die zelf zorg ontvangen of hun belangenorganisaties. Verder worden de adviesraden verzocht om advies te geven. De opbrengst van de inspraakprocedure en de adviezen worden verwerkt in de nota en verordening, die ter besluitvorming zullen worden voorgelegd aan de gemeenteraad. De planning is de besluitvorming plaats te laten vinden op 4 september 2006.

Voor de goede orde zij nog opgemerkt dat de burgerparticipatie op dit moment de invoering van de nieuwe taken van de WMO betreft. Voor de vaststelling van het WMO-beleidsplan, zal wederom aan de orde zijn hoe de burger betrokken kan worden bij de beleidsvorming.

## Hoofdstuk 11. Communicatie over de WMO

De gemeente hecht veel belang aan goede communicatie. Hiervoor heeft zij een plan gemaakt dat de volgende elementen bevat. Ten eerste worden de burgers die nu een voorziening AWBZ of WVG of een combinatie van beide ontvangen, met de grootst mogelijke zorg geïnformeerd worden over de overgang van oud naar nieuw. De informatie zal op de volgende manieren vorm krijgen:

- schriftelijke informatie op naam;
- telefonisch via de helpdesk.
- op afspraak via het daartoe ingestelde spreekuur in de Steunstees;

De helpdesk wordt bemenst door medewerkers van de gemeente Veendam. De spreekuren worden bemenst door de seniorenvoorlichters van de Badde.

De informatie kan van start gaan op het moment dat de kadernotitie en de verordening zijn vastgesteld. De gemeente is echter ook afhankelijk van de informatie van derden. Zo moet de gemeente weten welke burgers het betreft. Die informatie komt van het zorgkantoor en volgens het voorlopige overgangsprotocol (VNG, VWS en ZN) zal dat niet eerder zijn dan rond 1 oktober 2006.

Daarnaast richt de communicatie van de gemeente zich op burgers die nog geen gebruik maken van een voorziening, maar dat in de toekomst mogelijkerwijs wel zullen doen. Deze groep burgers zal met name bereikt worden door:

- informatie op de site van de gemeente;
- informatie via de organisaties aan wie de gemeente ook een advies heeft gevraagd in het kader van artikel 12 van de WMO;
- informatie in het Pekelder Streekblad;
- informatiebijeenkomsten in de Steunstees.

De informatie gericht op deze groep burgers zal na vaststelling van de kadernota en de verordening van start gaan.

Er is een derde categorie burgers waarop de communicatie van de gemeente Pekela zich richt. Dat zijn alle burgers van Pekela. Al die burgers maken met elkaar de Pekeler samenleving. Geven en nemen, halen en brengen. De een wat meer dan de ander, maar dat kan door omstandigheden ook veranderen. De communicatie over de WMO in de volle breedte van de Civil Society zal in het kader van het beleidsplan WMO eerst goed op gang komen in 2007. Maar er zal in 2006 via de site van de gemeente steeds meer aandacht aan worden geschonken.

Communicatie doe je niet alleen. De gemeente zal op haar site zorgen voor een dusdanige invulling van de communicatie over de WMO, dat burgers uitgenodigd worden te reageren en met elkaar of met de gemeente in gesprek komen over de WMO.

## Hoofdstuk 12. Financien

Om een beeld te krijgen van het totaalbudget dat gemoeid is met de uitvoering van de WMO wordt onderstaand eerst uiteengezet om welke onderdelen het gaat en welk budget gemoeid is met dat onderdeel. Verder wordt ingegaan op het belang van een risicofonds. De voornaamste bron van informatie betreft de september-circulaire 2005 met indicatieve getallen die zo hier en daar zijn aangepast door de behandeling in de Tweede Kamer. Definitieve financiële informatie komt pas met de meicirculaire 2006 (deze meicirculaire verschijnt meestal begin juni). Te laat voor de concept kadernota die de inspraak ingaat, maar op tijd om het concept aan te passen voor de besluitvorming in commissie en raad.

### Welzijn

De middelen voor de uitvoering van de Welzijnswet worden in het gemeentefonds gestort en zijn niet geoormerkt. Om een beeld te krijgen van de uitgaven Welzijn, gaan we uit van de jaarrekening 2005. De gemeente heeft €2.357.829,83 uitgegeven aan welzijnsproducten (dit bedrag is exclusief de uitvoeringskosten). De inkomsten volgens de jaarrekening 2005 zijn €410.209,04.

De middelen WMO-Welzijnswet, blijven binnen de "mainstream" van het gemeentefonds. De meeste welzijnsvoorzieningen zijn gratis. Van inkomsten uit eigen bijdrage is dus slechts in zeer marginale zin sprake.

#### WVG

De middelen WVG (behalve de specifieke uitkeringen WVG) worden eveneens in de "mainstream" van het gemeentefonds gestort en zijn niet geormerkt. Om een beeld te krijgen van de uitgaven WVG, gaan we uit van de jaarrekening 2005. De gemeente Pekela heeft €856.094,= uitgegeven aan WVG-producten (dit bedrag is exclusief de uitvoeringskosten). De inkomsten volgens de jaarrekening 2005 zijn €37.588,44.

De middelen WMO voor wat betreft de WVG (behalve de specifieke uitkeringen WVG) die opgaat in de WMO, blijven binnen de "mainstream" van het gemeentefonds.

Voor een aantal WVG-voorzieningen wordt een eigen bijdrage geïnd. In totaal is er volgens de rekening 2005 aan inkomsten uit eigen bijdrages een bedrag van 0 euro geïnd. De eigen bijdrage wordt geïnd door de gemeente.

#### WMO programmakosten nieuwe taken

De oude middelen WMO (bestaande uit Welzijn en WVG, behalve de specifieke uitkeringen WVG) blijven binnen de mainstream van het gemeentefonds.

De middelen voor de nieuwe taken WMO worden in het gemeentefonds gestort via een langdurige integratie-uitkering. Alle middelen nieuwe taken (behalve de middelen dure woningaanpassingen) worden verdeeld op de volgende wijze:

- In 2007 krijgen de gemeenten 100% van de bekostiging op basis van historische gegevens/ uitgaven van het ijk-jaar 2005;
- in 2008 100%, in 2009 75%, in 2010 50%, in 2011 25% van het historisch budget en dus in oplopend percentage volgens het objectief verdeelmodel. Na vier jaar zal het model volledig gelden;
- De middelen voor dure WVG-woningaanpassingen worden de eerste twee jaren gebruikt om de lopende declaraties te voldoen. Het restant wordt verdeeld volgens het objectief verdeelmodel.

Zoals gezegd vormt 2005 het ijk-jaar van het historisch macrobudget dat als startbudget voor de uitvoering van de nieuwe taken van de WMO geldt. In het voorjaar van 2008 raamt een onafhankelijke derde, op basis van de werkelijke realisatie in 2007, het budget voor 2009. Met ingang van 2009 zal dus de eerste bijstelling van het macrobudget plaatsvinden; dat wil zeggen in 2007 en 2008 blijft het budget dus op hetzelfde niveau van 2005 plus indexering.

Het integratiebudget betreft de volgende onderdelen van de WMO:

huishoudelijke verzorging; historische uitgave Pekela in 2004: €2.352.078 (september circulaire BiZa 2005)

- Op basis van de concept verdeelsleutel Cebeon heeft de gemeente Pekela recht op €92,= per inwoner, dit is totaal €1.176.039,=. Landelijk gezien is dit heel bijzonder, alleen de gemeenten die onder het zorggebied van de Zorggroep Oosterlengte vallen vertonen dit beeld. Het betreft de gemeenten Scheemda, Winschoten, Reiderland, Bellingwedde en Pekela.

Nota bene: de bedragen die genoemd worden met betrekking tot de nieuwe taken WMO moeten als indicatieve bedragen gezien worden. Het zijn bedragen gebaseerd op het jaar 2004. In de meicirculaire 2006 worden definitieve gegevens verstrekt gebaseerd op het ijk-jaar 2005.

Voor Pekela is het dus van extra belang hoe de meicirculaire met de uitgaven 2005 budgetair uitpakt. Er zijn hierover inmiddels een aantal gesprekken gevoerd met Oosterlengte. De verwachting is dat de uitgaven Huishoudelijke Zorg door een andere declaratiesystematiek van Oosterlengte voor de gemeente veel gunstiger zullen uitpakken.

#### Eigen bijdrage huishoudelijke verzorging

In 2004 had 52,3% van de burgers die huishoudelijke zorg ontvingen een inkomen lager dan €14.999,= bruto per jaar en deze groep kreeg 87,3% van de uren huishoudelijke zorg, volgens opgave van het CAK. Deze groep betaalt maximaal €16,40 per periode als eigen bijdrage.

#### WMO invoeringskosten

Voor de invoering van de WMO wordt eenmalig in totaal 75 miljoen euro in het gemeentefonds gestort. Voor Pekela betekent dat een invoeringsbudget van €75.000,= .

#### WMO uitvoeringskosten

Uitvoeringskosten: het macro beschikbare bedrag hiervoor is in de maart circulaire vastgesteld op 67 miljoen euro per jaar. Vertrekpunt zijn de kosten van de huidige uitvoeringsstructuur, waarbij onderzocht wordt wat de noodzakelijke hoogte van de uitvoeringskosten voor de gemeente is. VWS en VNG hebben een onafhankelijke partij gevraagd om de hoogte van de uitvoeringskosten te bepalen. In de meicirculaire 2006 wordt meer informatie verwacht over het bedrag dat Pekela beschikbaar krijgt voor de uitvoering van de WMO. De uitvoeringskosten zijn structureel en maken geen deel uit van de integratie-uitkering WMO. De uitvoeringsmiddelen worden in het gemeentefonds gestort.

#### Risicofonds

Burgers die terecht een beroep doen op een individuele participatie-voorziening WMO moeten kunnen rekenen op die voorziening. De gemeente ontvangt een budget voor de financiering van deze individuele voorzieningen. De gemeente heeft geen ervaring met de voorziening huishoudelijke ondersteuning, niemand heeft ervaring met het uitvoeren van een compensatieplicht, het is onzeker hoeveel burgers een beroep gaan doen op de PGB en hoe dit zich verhoudt tot de mogelijkheden individuele voorzieningen collectief in te kopen. De dure woningaanpassingen komen volledig voor rekening van de gemeente. De verdeling van het macro-budget huishoudelijke ondersteuning wordt in 2007 gebaseerd op de historische uitgave van 2005. Hoeveel dit is wordt duidelijk in de mei-circulaire van 2006. Daarna wordt in vier jaar tijd toegewerkt naar het objectieve verdeelmodel. genoemde zaken zijn voldoende aanleiding om niet te juichen. Een probleem kan zich voordoen als de gemeente onvoldoende budget heeft om tegemoet te komen aan de vraag naar voorzieningen. Bezuinigen op het budget voor de algemene voorzieningen is onverstandig. De algemene voorzieningen zijn immers de basis voor de sociale cohesie waar alle burgers baat bij hebben en voorkomen een te hoge druk op de individuele voorzieningen. Extra budget uit de gemeentelijke middelen vrijmaken zal ook niet meevallen gezien de moeite die de gemeente moet doen voor een sluitende begroting. De WMO moet gezien worden als een wet waarmee de gemeente risico's loopt. Het is verstandig gebruik te maken van een risico-fonds om mogelijke fluctuaties op te vangen.

## Begrippenlijst

Wet: Wet maatschappelijke ondersteuning;

Compensatiebeginsel: de opdracht aan het gemeentebestuur om personen met aantoonbare beperkingen op grond van ziekte of gebrek door het treffen van voorzieningen een gelijkwaardige uitgangspositie te verschaffen zodat zij zelfredzaam zijn en in staat tot maatschappelijke participatie;

Beperkingen: moeilijkheden die een burger heeft met het uitvoeren van activiteiten;

Burger met beperkingen: een burger die ten gevolge van ziekte of gebrek aantoonbare beperkingen ondervindt bij het uitvoeren van activiteiten op het gebied van het voeren van het huishouden bij het normale gebruik van de woning; bij het verplaatsen in en om de woning, bij het zich lokaal verplaatsen per vervoermiddel en/of bij het ontmoeten van medemensen en het op basis daarvan aangaan van sociale verbanden;

Mantelzorger: persoon uit de directe omgeving van een hulpbehoevende, waarbij zorgverlening rechtstreeks voortvloeit uit de sociale relatie en de gebruikelijke zorg van huisgenoten voor elkaar overstijgt.

Vrijwilliger: een persoon, die in enig georganiseerd verband, onverplicht en onbetaald werkzaamheden verricht ten behoeve van andere mensen of de samenleving, zonder van deze werkzaamheden voor zijn of haar levensonderhoud afhankelijk te zijn.

Zelfredzaamheid: het lichamelijk verstandelijk, geestelijk en financiële vermogen om voorzieningen te treffen die deelname aan het normale maatschappelijke verkeer mogelijk maken;

Maatschappelijke participatie: normale deelname aan het maatschappelijke verkeer, te weten het voeren van een huishouden, het normale gebruik van de woning; het zich in en om de woning verplaatsen; het zich zodanig verplaatsen dat aansluiting wordt gevonden bij regionale, bovenregionale en landelijke vervoersystemen; het ontmoeten van andere mensen en het aangaan en onderhouden van sociale verbanden om op die manier deel te nemen aan het lokale sociaal-maatschappelijke leven;

Algemene voorziening: een voorziening waar burgers van Veendam gebruik van kunnen maken, zonder dat de burger daarvoor geïndiceerd hoeft te worden. Veel algemene voorzieningen zijn gratis (bijvoorbeeld het algemeen maatschappelijk werk). Soms wordt een financiële bijdrage gevraagd (bijvoorbeeld de maaltijdservice en klussendienst). Zoals gezegd is er geen sprake van indicering, maar in bepaalde gevallen wel van een lichte toetsing. Zo is de klussendienst bedoeld voor burgers die zelf bijvoorbeeld de haag van hun tuin niet meer bij kunnen houden en onvoldoende financiële armslag hebben om een tuinman in te huren.

Individuele compensatie voorziening: een individuele compensatie voorziening waar de individuele burger op basis van een indicatie gebruik van maakt (bijvoorbeeld huishoudelijke ondersteuning). De voorziening wordt vanwege financiële redenen door de gemeente als een collectieve voorziening georganiseerd. Als voorbeeld voor die oplossing kan worden gedacht aan het collectief vraagafhankelijk vervoer.

Eigen bijdrage of eigen aandeel in de kosten: een door het college van burgemeester en wethouders vast te stellen bijdrage, die bij de verstrekking van een voorziening in natura, een financiële tegemoetkoming of een persoonsgebonden budget betaald moet worden en op welke bijdrage de regels van het Besluit maatschappelijke ondersteuning van toepassing zijn;

Voorziening in natura: een voorziening die in eigendom, in bruikleen of in huur wordt verstrekt;

Persoonsgebonden budget: een geldbedrag waarmee de aanvrager een of meer aan hem te verlenen voorzieningen kan verwerven en waarop de in deze verordening en het Besluit maatschappelijke ondersteuning te stellen regels van toepassing zijn;

Financiële tegemoetkoming: een tegemoetkoming in de kosten van een voorziening welke kan worden afgestemd op het inkomen van de burger;

Algemeen gebruikelijk: naar geldende maatschappelijke normen tot het gangbare gebruiks- dan wel bestedingspatroon van een burger als de aanvrager behorend;

Meerkosten: kosten van een mogelijk krachtens de wet te verlenen voorziening, voorzover die kosten uitgaan boven voor die burger als algemeen gebruikelijk te beschouwen kosten voor een dergelijke voorziening;

Algemeen gebruikelijke voorziening: een voorziening die in de reguliere handel te koop is; niet speciaal bedoeld is voor mensen met een handicap en niet aanzienlijk duurder is dan vergelijkbare producten;

Huisgenoot: iedere meerderjarige met wie de burger duurzaam gemeenschappelijk een woning bewoont;

Budgethouder: een burger aan wie ingevolge deze verordening een persoonsgebonden budget is toegekend en die aan burgemeester en wethouders verantwoording over de besteding van het persoonsgebonden budget verschuldigd is.